

Byla C-117/24**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2024 m. vasario 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Fővárosi Törvényszék (Vengrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. vasario 1 d.

Pareiškėja:

JYSK Kereskedelmi Kft.

Atsakovė:

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nacionalinė maisto grandinės saugos įstaiga)

<...>

Pareiškėja: *JYSK Kereskedelmi Kft.* (<...> Ecsér, Vengrija <...>)

<...>

Atsakovė: *Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal* (Nacionalinė maisto grandinės saugos įstaiga) (<...> Budapeštas <...>)

<...>

Bylos dalykas: administracinis skundas dėl <...> sprendimo skirti baudą, susijusią su miškų apsauga

NUTARTIS

Fővárosi Törvényszék (Sostinės apygardos teismas, Vengrija) kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 995/2010 4 straipsnio 2 ir 3 dalių išaiškinimo.

Fővárosi Törvényszék teikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

Ar Reglamento (ES) Nr. 995/2010 4 straipsnio 2 ir 3 dalys, siejamos su jo 6 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamos taip, kad šias nuostatas atitinka aplinkybė, jog veiklos vykdytojas turi prieigą prie reglamento 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų deramo patikrinimo sistemos elementų, t. y. sistemos, kurią taiko ir vertina jo patronuojančioji įmonė arba kuria ši įmonė naudojasi ir kurią nustatė stebėsenos organizacija, kaip ji suprantama pagal [minėto reglamento] 8 straipsnį, elementų?

<...> [Nacionalinės proceso teisės aspektai]

Motyvai

- 1 *Fővárosi Törvényszék*, kaip administracinis teismas, nagrinėjantis su miškų apsauga susijusią bylą, pagal SESV 267 straipsnį prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) išaiškinti Sąjungos teisės nuostatas, būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti.

Bylos dalykas ir reikšmingos faktinės aplinkybės

- 2 Pareiškėja laikoma veiklos vykdytoja, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 995/2010 (toliau – reglamentas) 2 straipsnio c punktą, pirmą kartą pateikiančia medieną ir medienos produktus vidaus rinkai. Visas pareiškėjos kapitalas priklauso Danijoje registruotai bendrovei LLG A/S (toliau – patronuojančioji įmonė).
- 3 2023 m. atsakovė, kaip kompetentinga institucija, kuriai paskirta įgyvendinti reglamentą, atliko patikrinimą pareiškėjos buveinėje: be kitų aspektų, ji tikrino, ar pareiškėja turi deramo patikrinimo sistemą, kaip tai suprantama pagal reglamento 4 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnio 1 dalį (*Due Diligence System*).
- 4 Nustatyta, kad pareiškėjos naudojamą deramo patikrinimo sistemą sukūrė jos patronuojančioji įmonė ir ši sistema iš esmės buvo pagrįsta rizikos analizėmis, kurias atliko *Preferred by Nature* – stebėsenos organizacija, kaip ji suprantama pagal 8 straipsnį. Vykdam procedūrą pareiškėja galėjo gauti deramo patikrinimo sistemoje laikomus duomenis apie kiekvieną medienos gaminį ir pateikti juos atsakovei, taigi įrodyta, kad pareiškėja irgi turi prieigą prie įvairių deramo patikrinimo sistemos elementų. Kalbant apie rizikos analizę pažymėtina, kad pati pareiškėja pripažino, jog šią analizę iš dalies atliko patronuojančioji įmonė.
- 5 Atlikusi patikrinimą, atsakovė 2023 m. gegužės 26 d. Sprendimu Nr. 6100/2466-24/2023 įpareigojo pareiškėją sumokėti, be kita ko, su miškų apsauga susijusią baudą, nes buvo pažeistos reglamento 4 straipsnio 2 dalis ir 6 straipsnio 1 dalis, ir visiškai įdiegti deramo patikrinimo sistemą. Minėtą įpareigojimą ji grindė tuo, kad, kaip nustatyta remiantis turimais įrodymais, pareiškėja neturėjo pagal

reglamentą savo vardu įdiegtos ir sukurtos deramo patikrinimo sistemos, susijusios su vykdoma veikla, ir nesinaudojo tokia sistema, sukurta stebėsenos organizacijos, kaip ji suprantama pagal reglamento 8 straipsnį. Atsakovė mano, kad, siekiant laikytis minėtų reglamento nuostatų, pareiga turėti deramo patikrinimo sistemą tenka pareiškėjai, turinčiai veiklos vykdytojos statusą, o ne jos patronuojančiajai įmonei.

Šalių argumentai

- 6 Savo skunde pareiškėja prašo panaikinti minėtą sprendimą. Ji teigia, kad ši patronuojančiosios įmonės taikoma deramo patikrinimo sistema gali būti laikoma jos pačios deramo patikrinimo sistema, todėl Reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse bei 6 straipsnio 1 dalyje numatyta pareiga yra įvykdyta. Konkrečiai kalbant, atitinkamose reglamento nuostatose jai yra nustatyta pareiga naudotis deramo patikrinimo sistema, o ne pareiga tokią sistemą sukurti. Pareiškėja remiasi dokumentais įrodyta aplinkybe, kad kompetentinga Vokietijos federalinė institucija 2021 m. Vokietijos patronuojamosios bendrovės buveinėje patikrino pareiškėjos patronuojančiosios įmonės sukurtos ir visose Europos patronuojamosiose bendrovėse įdiegtos deramo patikrinimo sistemos teisėtumą, per šį patikrinimą nenustatė jokio pažeidimo (priešingai nei Vengrijos institucija) ir pripažino, jog ta pati deramo patikrinimo sistema atitinka reglamento 4 straipsnio 2 dalį. Ji mano, kad ši aplinkybė taip pat patvirtina, jog reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse bei 6 straipsnio 1 dalyje numatyta pareiga turi būti laikoma įvykdyta, nes pareiškėja taiko patronuojančiosios įmonės sukurtą deramo patikrinimo sistemą.
- 7 Atsakovė prašo atmesti skundą. Ji mano, kad lemiamą reikšmę turi aplinkybė, jog pareiškėja importo į Europos Sąjungą veiklą vykdo ne tik per savo patronuojančiąją įmonę, bet ir tiesiogiai, todėl pagal reglamentą ji turi veiklos vykdytojos statusą. Atsakovė neginčija, kad patronuojančioji įmonė turi deramo patikrinimo sistemą, tačiau mano, kad pareiškėja, kaip veiklos vykdytoja, negali būti atleista nuo pareigos pati taikyti tokią sistemą pagal reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalis. Ji laikosi nuomonės, kad verslo sprendimą, kaip valdyti medienos ir medienos produktų importą, priima patronuojančioji įmonė, tačiau, jeigu ji patronuojamosioms bendrovėms, kaip importuotojoms, paveda savarankiškų užduočių, tokiu atveju, kaip matyti iš reikšmingų reglamento nuostatų, deramo patikrinimo sistemą turi taikyti pačios patronuojamosios bendrovės.

Reikšmingos teisės aktų nuostatos

- 8 Reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalys.

„2. Veiklos vykdytojai, kurie pateikia medieną ar medienos produktus rinkai, turi imtis deramo patikrinimo priemonių. Tuo tikslu jie naudojami procedūrų ir priemonių sistema (toliau – deramo patikrinimo sistema), kaip nustatyta 6 straipsnyje.

3. Kiekvienas veiklos vykdytojas taiko ir periodiškai vertina deramo patikrinimo sistemą, kuri[a] jis naudojami, išskyrus tuos atvejus, kai jis naudojami deramo patikrinimo sistema, kurią yra nustačiusi 8 straipsnyje nurodyta stebėsenos organizacija. Esamos priežiūros sistemos pagal nacionalinės teisės aktus ir bet kokia savanoriška saugojimo mechanizmo grandinė, atitinkanti šio reglamento reikalavimus, gali būti naudojamos kaip deramo patikrinimo sistemos pagrindas.“

9 Reglamento 6 straipsnio 1 dalis.

„1. 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą deramo patikrinimo sistemą sudaro šie elementai:

a) priemonės ir procedūros, kuriomis suteikiama prieiga prie šios informacijos apie veiklos vykdytojo rinkai pateiktą medieną ar medienos produktus:

- apibūdinimas, įskaitant prekės ženklą ir produkto tipą, bendrinį medžio rūšies pavadinimą ir, kur taikoma, visą medžio rūšies mokslinį pavadinimą,
- medienos ruošos valstybė ir[,] kai taikoma:
 - i) valstybės regionas, kuriame mediena buvo paruošta; ir
 - ii) medienos ruošos koncesija,
- kiekis (išreikštas tūrio, svorio vienetais ar vienetų skaičiumi),
- produkciją veiklos vykdytojui tiekiančio tiekėjo pavadinimas ir adresas,
- prekiautojo, kuriam buvo tiekama mediena ir medienos produktai, pavadinimas ir adresas,
- dokumentai arba kita informacija, patvirtinanti, kad ta mediena ir medienos produktai atitinka taikomus teisės aktus;

b) rizikos įvertinimo procedūros, kurios suteikia galimybę veiklos vykdytojui analizuoti ir įvertinti, kokia yra rizika, kad rinkai bus pateikta neteisėtai paruošta mediena ar iš tokios medienos pagaminti medienos produktai.

Tokiose procedūrose atsižvelgiama į a punkte nustatytą informaciją, taip pat į atitinkamus rizikos įvertinimo kriterijus, įskaitant:

- atitikties taikomiems teisės aktams užtikrinimą; atitiktis gali būti užtikrinta, be kita ko, taikant sertifikavimą arba kitas trečiosios šalies patikrinimo sistemas, kurios taikomos atitiktčiai taikomiems teisės aktams nustatyti,

- konkrečių medžių rūšių neteisėtos medienos ruošos mastą,
 - medienos neteisėtos ruošos ar praktikos mastą ruošos valstybėje ir (arba) valstybės regione, kuriame mediena buvo paruošta, įskaitant ginkluotų konfliktų masto svarbą,
 - JT Saugumo Tarybos ir Europos Sąjungos Tarybos nustatytas sankcijas dėl medienos importo arba eksporto,
 - medienos ir medienos produktų tiekimo grandinės sudėtingumą;
- c) išskyrus atvejį, kai rizika, nustatyta atliekant b punkte nurodytas rizikos įvertinimo procedūras, yra nedidelė, rizikos mažinimo procedūros, kurias sudaro tinkamos ir proporcingos priemonės bei procedūros, skirtos veiksmingai sumažinti tą riziką ir kurioms atlikti gali prireikti papildomos informacijos arba dokumentų ir (arba) trečiosios šalies patikrinimo.“

Priežastys, dėl kurių teikiamas prejudicinis klausimas

- 10 Šioje byloje *Fővárosi Törvényszék* kyla klausimas, ar pareiškėjos praktika, susijusi su deramo patikrinimo sistema, atitinka reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, siejamas su jo 6 straipsnio 1 dalimi, t. y. ar reikia pripažinti, kad įgyvendindama patronuojančiosios įmonės taikomą deramo patikrinimo sistemą pareiškėja laikosi minėtose reglamento nuostatose numatytų pareigų.
- 11 *Fővárosi Törvényszék* Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nerado nė vienos bylos, kurioje Teisingumo Teismas būtų išaiškinęs reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalis. Dėl to jis nusprendė, kad reikia kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, siekiant išsiaiškinti, kokios konkrečios su deramo patikrinimo sistema susijusios pareigos nustatytos veiklos vykdytojams.
- 12 Pažymėtina, kad pareiškėja yra laikoma veiklos vykdytoja, pirmą kartą pateikiančia medieną ir medienos produktus vidaus rinkai, t. y. veikiančia kaip savarankiška importuotoja nedalyvaujant patronuojančiajai įmonei. Taigi pagal reglamentą pareiškėjai taikomos tam tikros pareigos, susijusios su deramo patikrinimo sistema tiekiant rinkai medieną ir medienos produktus, kurių kilmės šalis – ne Europos Sąjunga.
- 13 Vis dėlto *Fővárosi Törvényszék* neaišku, kokia yra šių pareigų apimtis. Pagal reglamento 4 straipsnio 2 dalį veiklos vykdytojas privalo „naudotis“ deramo patikrinimo sistema, o pagal reglamento 4 straipsnio 3 dalį jis turi „taikyti“ ir „periodiškai vertinti“ tokią sistemą.
- 14 Aiškinant reglamentą galima remtis (teisiškai neprivalomu) dokumentu „2016 m. vasario 12 d. Europos Komisijos pranešimas. Rekomendacinis dokumentas dėl ES medienos reglamento“. Pagal šį dokumentą veiklos vykdytojai privalo „rinkti informaciją apie savo tvarkomą medieną ir medienos produktus ir apie savo

tiekėjus, kad būtų galima atlikti išsamų rizikos vertinimą“. Be to, „svarbu, kad veiklos vykdytojas, kuris naudojasi *savo* deramo patikrinimo sistema, periodiškai ją vertintų siekdamas užtikrinti, kad atsakingi asmenys laikytųsi taikomų procedūrų ir kad norimas rezultatas iš tiesų būtų pasiektas“. Vis dėlto iš rekomendacinio dokumento taip pat nematyti, ar [sistema], kurią tiesiogiai taiko ne veiklos vykdytojas, o jo patronuojančioji įmonė, gali būti laikoma *paties* veiklos vykdytojo deramo patikrinimo sistema.

- 15 *Fővárosi Törvényszék* mano, kad tuo atveju, jei šio reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse iš veiklos vykdytojo reikalaujama tik naudotis deramo patikrinimo sistema, pagal kurią renkami duomenys, vertinama ir mažinama rizika, susijusi su šio veiklos vykdytojo pirmą kartą rinkai Europos Sąjungoje pateikiama mediena ir medienos produktais, pareiškėja negali būti laikoma neturinčia šį reglamentą atitinkančios deramo patikrinimo sistemos. Tokiu atveju dėl šios priežasties skirta bauda, susijusi su miškų apsauga, būtų neteisėta ir ši administracinio sprendimo dalis turėtų būti panaikinta. Priešingai, jeigu pagal reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalis pareiškėja privalo turėti savo vardu įdiegtą deramo patikrinimo sistemą, aiškiai sukurtą dėl vykdomos veiklos, administraciniame sprendime padarytos išvados atitiktų teisę ir šiuo klausimu skundas turėtų būti atmestas.
- 16 Pareiškėjos patronuojančioji įmonė, besiverčianti prekyba medienos produktais, turi patronuojamųjų bendrovių visoje Europoje; šios bendrovės laikomos veiklos vykdytojomis ir, pareiškėjos teigimu, taip pat naudojasi patronuojančiosios įmonės taikoma deramo patikrinimo sistema, kaip ir pareiškėja. Nagrinėjamoje byloje pareiškėja prie skundo pridėjo patikrinimo, kurį kompetentinga Vokietijos federalinės valdžios institucija atliko Vokietijos patronuojamosios bendrovės buveinėje, rezultatus; kaip nurodė pareiškėja, iš šių rezultatų matyti, kad ta pati deramo patikrinimo sistema laikoma atitinkančia reglamento 4 straipsnio 2 dalį. Atsižvelgiant į tai, Europos lygmeniu svarbu nustatyti, ar pagal Teisingumo Teismo pateiktą teisinį aiškinimą šių patronuojamųjų bendrovių veikla atitinka reglamentą, kiek tai susiję su deramo patikrinimo sistema.
- 17 Dėl šių priežasčių *Fővárosi Törvényszék* prašo Teisingumo Teismo išaiškinti, ar pareiškėjos – veiklos vykdytojos – praktika, pagal kurią ne pati pareiškėja, o jos patronuojančioji įmonė atlieka su deramo patikrinimo sistemos taikymu ir vertinimu susijusius darbus taip, kad pareiškėja turi prieigą prie šios sistemos elementų, atitinka reglamento 4 straipsnio 2 ir 3 dalis.

18 <...>

19 <...> [Nacionalinės proceso teisės aspektai]

Budapeštas, 2024 m. vasario 1 d.

[parašai]